

L'ESPAI SAGRAT EN DIFERENTS RELIGIONS EIX TEMÀTIC DE LA IV JORNADA INTERRELIGIOSA DE L'ASSOCIACIÓ D'AMICS DELS ÀNGELS.

El dia 3 d'octubre, l'Associació d'Amics dels Àngels, que enguany celebra el seu XXè aniversari, va organitzar la seva IV Jornada Interreligiosa, dedicada al tema "L'espai sagrat en les tradicions religioses". L'acte es va obrir amb la benvinguda de la presidenta de l'Associació, Fina Armengol, i unes paraules del director general d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya, Eric Vendrell i Aubach. El Doctor Rafael Méndez, rector de la Parròquia de la Mare de Déu dels Àngels, la seu que va acollir la Jornada, va fer una primera intervenció sobre els espais on es desenvolupa la maduresa espiritual en l'Església catòlica.

A continuació es van succeir cinc presentacions que van girar al voltant de l'eix temàtic de l'espai sagrat en cinc tradicions religioses: l'hinduisme, el buddhisme, el judaisme, el cristianisme i l'islam. Les presentacions van anar a càrrec de diferents ponents, tots ells investigadors del Grup de recerca de la *Bibliotheca Mystica et Philosophica Alois M. Haas* de la Universitat Pompeu Fabra. Tal com va apuntar la coordinadora de la Jornada, la Doctora Raquel Bouso, la motivació darrera el tema proposat era mostrar, a través de diferents exemples de diverses cultures i èpoques, l'enorme significació que té l'espai sagrat, juntament amb el temps sagrat, en la vida religiosa així com la varietat de formes que adopta. Tal com va posar de manifest amb els seus importants estudis dels ritus, els mites i els símbols l'historiador de les religions Mircea Eliade (1907-1986), la distinció entre un espai sagrat i un espai profà permet a l'*homo religiosus* establir un punt fix, un centre, a partir del qual ordenar el caos i orientar la seva existència. D'aquí el valor cosmogònic i el valor existencial de la construcció de l'espai sagrat: crear el món equivaldria a sacralitzar el món, dotar-lo de sentit.

Així, en dues tradicions índiques, l'hinduisme i el buddhisme, podem trobar uns diagrames sagrats, respectivament anomenats *yantra* i *mandala*, pensats com a representacions del cosmos i instruments per a la meditació. En la presentació "Interior i exterior en l'hinduisme i el buddhisme", la Dra. Bouso va explicar l'origen i significat del *yantra* i el *mandala* i com aquests tipus de representacions esquemàtiques suggereixen una correspondència simbòlica entre cos, cosmos i temple.

La següent presentació, "Del desert al temple: Una topografia de l'aliança en el judaisme", va anar a càrrec del Doctor en Humanitats i professor de música, Josep Barcons, especialista en el pensament religiós del compositor d'origen jueu Arnold Schönberg. El Dr. Barcons va examinar el significat simbòlic del desert com a lloc de revelació i exili pel poble jueu abans de la construcció del Temple de Jerusalem i després de la seva segona, i definitiva, destrucció l'any 70 de la nostra era.

L'espai sagrat en el cristianisme va ser tractat en les intervencions dels doctors Pablo Garcia Acosta i Anna Serra. El primer, expert en la religiositat de la Baixa Edat Mitjana, va situar en aquest context la seva conferència: "Espacio de la creación y luz de Dios en el imaginario bajomedieval: Herejía y santidad". A partir de l'ascens i la visió de Déu en el cant del Paradís de Dant, el Dr. Garcia Acosta va plantejar la qüestió de com figures religioses que es podrien considerar "ex-cèntriques" (fora del centre) des de l'òptica d'una certa ortodòxia que

determina quin ha de ser el centre, esdevenen al mateix temps models de santedat. I la qüestió va tornar a sorgir a propòsit de la tradició mística castellana en la presentació de la Dra. Serra, "Paisatges de l'ànima: L'espai interior en la mística del Segle d'Or". Les "moradas" de Santa Teresa de Jesús o les representacions gràfiques de l'ascens al Mont Carmelo de Sant Joan de la Creu van il·lustrar l'ús de les metàfores espacials en el relat d'aquests grans místics de l'itinerari que va guiar la seva vida espiritual. A més, la Dra. Serra va assenyalar els vincles entre la plasmació en imatges del recorregut de l'ànima en busca de Déu en la tradició cristiana i les representacions simbòliques índiques de la cerca del propi centre, en les quals l'interior més íntim coincideix paradoxalment amb l'exterior més extrem, origen i fonament sense fons i sense forma de la realitat. Malgrat les evidents diferències entre aquestes tradicions religioses, hi podem detectar clarament la voluntat d'expressar la correspondència entre microcosmos i macrocosmos.

Va tancar el torn d'intervencions l'islamòleg Víctor Pallejà de Bustinza amb una xerrada que duia per títol: "Adora Déu com si el veiessis...": La visió immaterial a l'Islam i el seu concepte d'espai sagrat". A partir de la prohibició de representar amb imatges a Déu i al profeta Mahoma en l'Islam, el professor Pallejà va mostrar com la buidor de l'espai interior de les mesquites, parcial o gairebé total segons les tradicions locals o la concepció de la fe dominant, evoca simbòlicament la presència de Déu a través de la seva absència, demanant del fidel l'adoració de Déu com si el veiés.

Abans de la cloenda, es va obrir un torn de preguntes del públic a tots els ponents que va permetre reflexionar conjuntament sobre alguns aspectes tractats al llarg del matí i introduir-ne de nous. En nom de tots els membres de l'Associació d'Amics dels Àngels, la presidenta Fina Armengol va cloure l'acte tot i agraint els assistents la seva participació en la jornada, una de tot un seguit d'interessants activitats que l'Associació té programades per a aquesta tardor-hivern, i convidant tothom a retrobar-se l'any vinent en la que serà la V Jornada Interreligiosa.